

Nr 222.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omorganisation av statens skogsförsöksanstalt; given Stockholms slott den 10 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Genom beslut den 23 juli 1936 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en utredningsman för att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag rörande skogsbrukets ekonomiska läge och de åtgärder, som kunde vidtagas för att höja dess bärkraft, ävensom högst sju sakkunniga personer att med utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet. Den 3 oktober 1936 erhöll departementschefen Kungl. Maj:ts bemyndigande att förordna

ytterligare en utredningsman i berörda ärende. Med stöd härav ha såsom utredningsmän tillkallats kanslichefen i statens jordbruksnämnd byrådirektören N. A. E. Malmfors och numera statsrådet G. Strindlund samt som sakkunniga ordföranden i skogsägareföreningarnas riksförbund ryttmästaren N. R. Berg, juris doktor G. Hedlund, direktören i Munksunds aktiebolag jägmästaren B. Holmbäck, landstingsmannen länsskogvaktaren J. V. Jansén, ledamoten av riksdagens första kammare redaktören H. Sten och direktören i aktiebolaget Iggesunds bruk civilingenjören G. Sundblad.

Med skrivelser den 25 och 26 november 1938 har utredningen, vilken antagit benämningen 1936 års skogsutredning, avlämnat två betänkanden, inbefattande det ena förberedande undersökningar och uttalanden rörande åtgärder för främjande av en ändamålsenlig virkesproduktion och det andra förslag till åtgärder i ämnet (stat. off. utr. 1938: 53 och 58). Över förslaget ha yttranden avgivits av statskontoret, kommerskollegium, domänstyrelsen, styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt, fullmäktige i riksgäldskontoret, allmänna civilförvaltningens lönenämnd, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund jämte samtliga skogsvårdsstyrelser i riket, svenska skogs- och flottningsarbetarförbundet, riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och skogssällskapet. Vid yttrandet från styrelsen för skogshögskolan och skogsförsöksanstalten fanns fogat utlåtande från högskolans lärarråd samt föreståndarna för skogsförsöksanstaltens skogsavdelning och entomologiska avdelning.

I utredningens betänkande 1938: 58 har framlagts, bland annat, förslag till utvidgning av statens skogsförsöksanstalt. Då det synes önskvärt, att detta förslag upptages till avgörande innan betänkandets innehåll i övrigt göres till föremål för övervägande, torde jag nu få underställa Kungl. Maj:t denna fråga.

Utredningens förslag m. m.

För närvarande bedrives systematisk skoglig forskning främst vid statens skogsförsöksanstalt. Därjämte utövas sådan forskningsverksamhet även vid skogshögskolan. Vid sidan härav utföras skogsförsök av ett flertal personer i enskild eller allmän tjänst.

Statens skogsförsöksanstalt är för närvarande organiserad på tre avdelningar och har följande personal.

skogsavdelningen: en föreståndare, en överassistent, två assistenter, ett första skogsbiträde, två skogsbiträden, ett kameralbiträde och ett kontorsbiträde;

naturvetenskapliga avdelningen: en föreståndare (tillika chef för anstalten), två överassistenter, en assistent samt tre laboratoriebiträden;

skogsentomologiska avdelningen: en föreståndare och en assistent;

övriga tjänstemän: en kamrerare (gemensam med skogshögskolan), en biblioteksamanuens (d:o), tre skogsmästare (stationerade å försöksparkerna), två kanslibiträden samt en vaktmästare.

Härjämte sysselsättes å anstalten tillfällig personal framförallt å skogsavdelningen.

Personalförteckningen skall enligt riksdagens beslut för nästa budgetår er-hålla följande utseende:

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

3 avdelningsföreståndare	A 30
1 första skogsbiträde	A 15
1 laboratoriebiträde	A 11
1 kanslibitråde	A 7
1 vaktmästare, tillika portvakt, maskinist och planteringsvakt	A 7.

Extra-ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

3 överassistenter	Eo 26
4 assistenter	Eo 21.

Därutöver finnas följande befattningshavare, å vilka tillämpas gällande bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän i nedan angivna lönegrader:

Befattning Lönegrad

3 skogsmästare	15:e
2 laboratoriebiträden	11:e
2 skogsbiträden	9:e
1 kameralbiträde	8:e
1 kanslibitråde	7:e
1 kontorsbiträde	4:e.

Årets riksdag har för budgetåret 1939/40 fastställt följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	58,100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Gundavlöningar m. m.	kronor	117,100
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	17,000
		134,100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11,600

Summa kronor 204,700.

Omkostnaderna för samma budgetår ha beräknats på följande sätt:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	29,100
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	39,200
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	15,000
4. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
		Summa kronor 88,300.

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljning av anstaltens meddelanden	kronor	100
		Nettoutgift kronor 88,200.

Beträffande omfattningen av skogsförsöksanstaltens verksamhet och dess arbetsresultat tillåter jag mig hänvisa till en av utredningen i betänkandet 1938: 58 (sid. 20—23) härom lämnad redogörelse.

Under de senare åren har ett flertal framställningar och förslag framlagts i syfte att främja den skogliga forskningen. Utredningen har i sitt nyss-nämnda betänkande (sid. 35—48) lämnat en närmare redogörelse för dessa framställningar och förslag, till vilken redogörelse jag tillåter mig hänvisa.

Utredningens förslag innebär i huvudsak följande. I spetsen för anstalten skall ställas en chef. Anstalten skall uppdelas på sex avdelningar, nämligen en avdelning för skogsbotanik och marklära, motsvarande nuvarande naturvetenskapliga avdelning, en genetisk avdelning och en skogszoologisk avdelning, den sistnämnda motsvarande den nuvarande skogsentomologiska avdelningen, en avdelning för skogsstatistik, en skogsavdelning och en skogsteknologisk avdelning. Varje avdelning med undantag för avdelningen för skogsstatistik skall ledas av en särskild avdelningsföreståndare med titeln professor. Ledningen för avdelningen för skogsstatistik skall handhas av anstaltens chef. Därjämte skola finnas sju försöksledare samt åtta assistenter ävensom erforderlig kansli- och biträdespersonal. Vissa av de nu föreslagna tjänsterna har utredningen ansett böra upptagas såsom extra ordinarie. För anstalten skall liksom hittills finnas en styrelse, vilken skall vara gemensam med skogshögskolan. Enligt förslaget skall vidare chefen tillsammans med avdelningsföreståndarna bilda ett föreståndarkollegium för behandling av vissa anstaltens arbete rörande frågor. Vad beträffar den personal, som utredningen anser erforderlig, och dennas placering i lönehänseende har utredningen upprättat följande förslag till

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 chef	C 8
3 avdelningsföreståndare	A 30
4 försöksledare	A 27
1 kamrerare	A 24

Befattning	Lönegrad
1 förste skogsbiträde	A 15
3 skogsmästare	A 15
3 tekniska biträden	A 11
2 skogsbiträden	A 9
2 kanslibiträden	A 7
1 vaktmästare	A 7

Extra ordinarie tjänstemän.

2 avdelningsföreståndare	30:e
3 försöksledare	27:e
8 assistenter	21:a
1 notarie	21:a
2 tekniska biträden	11:e
1 kansliskrivare	11:e
4 skogsbiträden	9:e
2 kameralbiträden	8:e
6 kanslibiträden	7:e
1 biträdande vaktmästare	5:e
4 kontorsbiträden	4:e.

De olika befattningshavarna skola fördelas å avdelningarna på följande sätt:

å *skogsavdelningen*: 1 föreståndare, 3 försöksledare, därav en extra ordinarie, 2 extra ordinarie assistenter samt 1 första skogsbiträde och 4 skogsbiträden, därav två extra ordinarie, ävensom å extra ordinarie stat 1 kansliskrivare, 2 kameralbiträden, 6 kanslibiträden och 3 kontorsbiträden; sist berörda extra ordinarie personal avses skola vara sysselsatt med för skogsavdelningen erforderligt räknearbete;

å *avdelningen för skogsbotanik och marklära*: 1 föreståndare, 2 försöksledare, 2 extra ordinarie assistenter, 3 tekniska biträden och 2 extra ordinarie skogsbiträden;

å *genetiska avdelningen*: 1 extra ordinarie föreståndare och 1 extra ordinarie tekniskt biträde;

å *skogsgeologiska avdelningen*: 1 föreståndare samt såsom extra ordinarie 1 försöksledare, 1 assistent och 1 tekniskt biträde;

å *skogsteknologiska avdelningen*: 1 extra ordinarie föreståndare och 1 extra ordinarie assistent; samt

å *avdelningen för skogsstatistik*: 1 extra ordinarie försöksledare och 2 extra ordinarie assistenter.

Därjämte skola enligt förslaget finnas följande *för anstalten gemensam personal*, nämligen chefen, 1 kamrerare, 1 extra ordinarie notarie, 2 kanslibiträden, 1 extra ordinarie kontorsbiträde samt 1 expeditionsvakt och 1 extra ordinarie biträdande expeditionsvakt ävensom 3 skogsmästare vid försöks-parkerna.

Kostnaderna för avlöningar till anstaltens personal enligt detta förslag har utredningen beräknat till 419,500 kronor. Omkostnadsstaten har av utredningen beräknats efter ett genomförande av den nya organisationen komma att uppgå till 145,000 kronor.

I de av utredningen föreslagna avlönings- och omkostnadsstaterna ingå icke, bortsett från lönerna till försöksledaren och de två assistenterna, utgifter för statistiska avdelningen. Utredningen har nämligen icke ansett det möjligt att med någon grad av tillförlitlighet beräkna övriga å avdelningen belöpande utgiftsposter. Först när den mera detaljerade planläggningen av arbetet fullföljts finner utredningen detta låta sig utföra. Utredningen har härom vidare anfört:

Av 1937 års riksskogstaxeringsnämnd lära i sinom tid uppgifter framläggas, som kunna tjäna till vägledning för denna angelägenhets bedömande. Medelsanvisningen till inventeringen torde komma att stå i intimt beroende av intensiteten i observationerna, taxeringsmetoden samt den takt, varmed arbetet i stort skall fortskrida över landet. I sitt förberörda utlåtande den 2 december 1936 anförde utredningen, att även rätt långt gående anspråk på riksskogstaxeringens fullständighet borde kunna tillfredsställas inom en kostnadsram för år räknat av i genomsnitt 200,000 kronor. Detta belopp har av riksdagen anvisats för budgetåret 1938/39. Utredningen anser sig alltjämt böra utgå från att verksamheten i fortsättningen avväges efter ett anslag av sådan storlek. Denna avvägning bör givetvis ske utan åsidosättande av nödig grundlighet i arbetets utförande. För den årliga avverkningsstatistiken bliva kostnaderna helt avhängiga av den omfattning och utformning statistiken erhåller vid övervägande av den nu pågående provundersökningens resultat. Enligt meddelade direktiv ingår det i 1937 års riksskogstaxeringsnämnds uppdrag att, därest de genom denna undersökning samlade erfarenheterna och gjorda rönen giva vid handen, att en nöjaktig, fortlöpande avverkningsstatistik kan åvägabringas, planlägga en dylik samt uppgöra kostnadskalkyler. Till provundersökningen har beviljats ett anslag av 50,000 kronor. Ytterligare medelsanvisning uppgives vara av behovet för undersökningens fullbordande. Vid genomförande av en kontinuerlig avverkningsstatistik bör man dock kunna räkna med avsevärt lägre kostnad. Ehuru utredningen saknar några säkra hållpunkter för uppskattning av kostnadsbeloppet, anser den sig likväl böra under reservation företaga en approximativ bedömning av detsamma. Utredningen antager sålunda, att ett anslag för ifrågavarande syfte av högst 25,000 kronor bör vara tillräckligt. Med avdrag för de i den föreslagna avlöningsstaten ingående, å statistiska avdelningen belöpande beloppen skulle sålunda avdelningens medelsanvisning böra uppgå till ungefär 200,000 kronor. Av nyssberörda orsaker har utredningen varit nödsakad att hålla denna anslagspost vid sidan av de egentliga staterna. Sedermera bör självfallet skogsforsöksanstaltens ledning vid beräkning och äskande av anslag till verksamheten i sin helhet i de uppgjorda staterna på vanligt sätt inlösa avdelningen för skogsstatistik.

Förutom förut angivna medelsbelopp erfordras, enligt vad utredningen framhållit, engångsanslag för anskaffande av inventarier, instrument m. m. till de nyinrättade och förstörade avdelningarna ävensom till chefskansliet. Utredningen har emellertid ej verkställt den detaljundersökning, som erfordras för bedömande av detta anslagsbehov, utan förutsatt att denna angelägenhet i vederbörlig ordning behandlas av styrelsen.

I detta sammanhang har utredningen även berört nödvändigheten av att anskaffa nya lokaler åt anstalten, därest det nu av utredningen framlagda omorganisationsförslaget genomfördes. Kostnaderna för en dylik byggnad förlagd till anstaltens och högskolans nuvarande tomtområde ha beräknats till 1,500,000 kronor.

På skogshögskolan återverka utredningens i det föregående väckta förslag ekonomiskt i blott obetydlig utsträckning. Det hittillsvarande sekretärerarvodet, 1,440 kronor per år, skulle enligt vad utredningen framhållit ej längre bliva behövt. Å andra sidan har utredningen räknat med något högre kostnad för styrelsen, beträffande vilken utredningen utgått från att kostnaderna för densamma liksom hittills föras å högskolans stat. Denna utgiftspost har uppskattats till årligen cirka 4,000 kronor mot 2,000 kronor under budgetåret 1938/39.

Efter denna redogörelse för huvuddragen av utredningens förslag torde jag få ingå på en närmare redogörelse för innebörden av detsamma ävensom för *utredningens motivering* och de över förslaget avgivna yttrandena.

Utredningen har såsom *allmän motivering* till den förordade utvidgningen av skogsforsöksanstalten anfört, bland annat, följande.

Inom skogsbruket förefinnes ett mycket starkt behov av stöd för den praktiska verksamheten i form av råd och anvisningar, vilka äro frukter av planmässiga, vetenskapliga undersökningar. Detta är en följd av, förutom annat, den skogliga produktionsprocessens utdragna förlopp och dess nära samspel med ett flertal skiftande faktorer, som var för sig kunna vara svåra att isolera och studera. Skogsvetenskapen är ung och har ännu blott i jämförelsevis liten utsträckning kunnat tränga de olika frågorna närmare in på livet. Möjligheterna att genom fältförsök vinna tillförlitliga lösningar av åtskilliga problem äro begränsade. Erfarenhetsrön och observationer vid skogens fortlöpande skötsel och virkesskördens verkställande äga självfallet betydelse för kunskapsområdets utvidgande. De leda emellertid ofta antingen alltför långsamt till säkra svar å föreliggande spörsmål eller erhålla inskränkt giltighet.

För att utstaka vägarna för skogsbrukets ändamålsenligaste bedrivande kräves därför ett på vetenskaplig bas fotat forskningsarbete, som kastar ljus över betingelserna för och orsakssammanhangen i skogens föryngring och utveckling i såväl kvantitativt som kvalitativt hänseende. Man måste i erforderlig grad lära känna, hur det enskilda trädet, skogsbeståndet och marken påverkas och förändras. då åtgärder av olika slag och växlande styrka vidtagas i skogen. Med ledning av de iakttagelser, som därvid göras, kunna riktlinjer uppdragas för en virkesproduktion, som med hänsyn till klimat, markbeskaffenhet, trädslag, avsättnings- och driftsförhållanden, anspråken på virket m. m. är att betrakta såsom lämplig och möjlig. Med nödvändighet torde hithörande undersökningar i stor omfattning vara av långfristig beskaffenhet. Grundregler och förfaranden, som underlätta en ekonomiskt riktig planläggning av skogsbruket, böra vidare utformas. Jämväl beträffande näringsgrenens teknologiska sida, d. v. s. den som väsentligen avser skogsprodukternas tillredning och framforsling, har forskningen viktiga uppgifter att fylla. Virkets egenskaper och rätta behandling för olika ändamål böra klarläggas ävensom utvägar sökas till effektivare avverknings- och transportmetoder. Detta område inrymmer ett stort antal frågor, som

direkt sammanhånga med virkeshushållningen och lönsamheten i skogsbruket. De torde ej sällan vara av natur att kunna relativt snabbt utredas och med omedelbart resultat tillämpas i praktiken. Skogsbrukets förhållande till andra näringar, dess särskilda villkor och ställning i samhället överhuvud böra ock infogas i den systematiskt bedrivna forskningsverksamheten.

Flera omständigheter hava bidragit till att efter hand avsevärt vidga fordringarna på den skogliga forskningen och dess bistånd i ändamål av skogsavkastningens förkovran. Som exempel härå kan nämnas, att de i vår tid successivt skärpta kraven på räntabilitet inom skogsbruket åtföljts av, bland annat, en strävan efter förkortade produktionstider med stegring av de beståndsvårdande huggningarnas andel i virkesuttaget och nedbringande såvitt möjligt av driftskostnaderna. Även de senaste årens allmänna sociala och ekonomiska fortskridande i Sverige har varit ägnat att framhäva nödvändigheten av att skogsforskning bedrivs i tillfyllestgörande skala. I samma mån som ökade anspråk ställts på skogarna såsom försörjningskälla för en väsentlig del av befolkningen och råvaruleverantör till en förädlingsindustri av vital betydelse för landet har behovet av målmedvetet vidtagna åtgärder, avseende en intensivare skogsvård och ett förbättrat tillgodogörande av virkestillgångarna, blivit alltmera kännbart. I detta sammanhang bör tillika betonas, att skogsforskningens arbete ej är begränsat i den meningen, att det kan en gång för alla slutgiltigt fullgöras. Med utvecklingen i praktiken följa ständigt nya och varierande uppgifter av beskaffenhet att böra vetenskapligt handläggas. Jämväl forskningen i och för sig skapar oupphörligt nya perspektiv och uppslag, som giva anledning till fortgående undersökningar.

I detta läge framstår klart betydelsen av statens medverkan till att i vårt land en både djupgående och allsidig skoglig forskning vidmakthålles i en omfattning, som står i skälig proportion till skogsnäringens framskjutna plats inom folkhushållet. Lika viktigt är, att denna verksamhet såvitt möjligt organiseras på sådant sätt, att mot kostnaderna svarande resultat kunna förväntas.

Det praktiska skogsbrukets ständigt stegrade krav på säkrare bedömningsgrunder för handlandet i skogen har givit allt starkare relief åt nödvändigheten av ett såvitt möjligt snabbare fortskridande av de grundläggande studierna än vad den för skogsförsöksanstalten uppdragna ekonomiska ramen medgivit. Visserligen hava arbetsmöjligheterna undan för undan i någon mån utökats, men detta synes icke hava skett i tillräcklig grad. Särskilt under de senaste åren har ett allt starkare behov av avsevärt förbättrade resurser gjort sig gällande. År 1930 utarbetades planer för en mera betydande utvidgning av institutionen. Statsfinansiella skäl lade då hinder i vägen för önskemålets framläggande. Sedermera ha inom anstalten ånyo vidtagits förberedande åtgärder i ändamål av dess utbyggnad.

Utredningen anser det angeläget, att här avsedda forskningsarbeten, som i allmänhet kräva långvariga observationer på ett vidlyftigt material och vilka böra utföras av väl kvalificerade forskare, beredas större utrymme vid försöksanstalten genom rikligare anslag för anställande av personal, företagande av resor o. dyl. De ekonomiska uppoffringarna härför torde betala sig i form av värdefulla anvisningar rörande principerna för skogsskötselns utövande. Försöksanstaltens arbete bör dock icke uteslutande inriktas på sådana grundläggande undersökningar, som nyss nämnts. Därutöver bör det tillkomma anstalten att söka lösningar av trängande praktiska problem och specialfrågor, vilkas utredande icke behöver draga längre tid. Jämväl partiella och provisoriska undersökningar kunna sannolikt

stundom vara befogade. Detta torde i icke ringa omfattning kunna ske genom att anstalten biträder med råd eller på annat sätt stödjer av andra organ eller enskilda bedriven forskningsverksamhet. I den mån så lämpligen låter sig göra, bör anstalten vidare lämna löpande eller preliminära meddelanden om större försök, innan dessa hunnit helt genomarbetas och slutföras.

Utredningen har i ifrågavarande betänkande lämnat redogörelse för de *motiv*, som enligt utredningens mening tala för *de föreslagna avdelningarnas inrättande* ävensom för *deras verksamhetsområden och organisation*.

I fråga om avdelningen för skogsstatistik har utredningen — efter att ha erinrat om den nu pågående riksskogstaxeringen och den för handläggning av frågor rörande densamma tillsatta 1937 års riksskogstaxeringsnämnd — anfört bland annat:

Utredningen är övertygad om att det stadigvarande handhavandet av riksskogstaxering och avverkningsstatistik av kostnads- och andra skäl bör uppdragas åt en redan verkande statlig myndighet å skogsbrukets område. Bland de myndigheter, som därvid synas kunna ifrågakomma, torde skogsförsöksanstalten vara ur saklig synpunkt härför lämpligast. Övriga tänkbara institutioner kunna enligt utredningens förmenande icke med samma fördel tagas i anspråk.

Något tvivelsmål om anstaltens vetenskapliga förutsättningar för här avhandlade uppgift läser givetvis icke med fog kunna resas. Det synes på det hela taget böra vara till fromma för anstaltens forskningsarbete, om merberörda verksamhet nära anknytes till detta. Därutöver torde jämväl böra beaktas, att undersökningar rörande uppskattnings- och kuberingsmetoder m. m., vilka tillämpas i taxeringen och vid det insamlade materialets behandling, ligga inom försöksanstaltens nuvarande arbetsområde. Härtill kommer att tolkningen av riksskogstaxeringens resultat och dessas omsättande till praktiska förslag måste i stor utsträckning baseras på försöksanstaltens undersökningar. Möjligen kan vidare en del av den sommartid med taxeringsarbeten sysselsätta personalen under vintern disponeras vid anstalten för andra göromål. Villkoren att för anstaltens verksamhet, som i stor utsträckning torde grundas på statistisk behandling av biologiskt erfarenhetsmaterial, nyttja maskinella bearbetningsmetoder synas ock bliva förbättrade. Med den organisation, som utredningen kommer att föreslå beträffande anstaltens ledning m. m., bör kunna behörigen tillgodoses alla de berättigade anspråk i fråga om riksskogstaxeringens bedrivande, som av olika intressenter kunna framställas.

Utredningen anser följaktligen, att ledningen och övervakandet av arbetet med riksskogstaxering samt, sedan beslut fattats om utarbetande av en årlig avverkningsstatistik, jämväl handhavande av bestyret därmed bör läggas på skogsförsöksanstalten. Med uppdraget skall förenas skyldighet att snarast möjligt efter varje års utgång lämna en redogörelse för under året verkställda arbeten och därvid framkomna resultat samt att utföra sådana specialundersökningar, vartill material kan erhållas i samband med taxeringen och statistiken eller vilka på annat sätt anknyta sig till dessa verksamhetsgrenar. Anstaltens organisation måste då anpassas för denna omfattande och betydelsefulla uppgift. Det är sålunda nödvändigt, att en särskild avdelning inrättas härför.

Beträffande avdelningens organisation har utredningen framhållit:

Avdelningen — i fortsättningen benämnd avdelningen för skogsstatistik — bör sortera direkt under försöksanstaltens närmaste ledning. Det omedel-

bara handhavandet av löpande ärenden bör ankomma på en för ändamålet anställd tjänsteman med hjälp av två assistenter inom avdelningen. Av dessa senare torde måhända en böra uteslutande biträda vid förekommande arbeten med riksskogstaxeringen, medan den andre bör kunna ägna sig jämväl åt arbetsuppgifter av annat slag. Till dessa höra framför allt undersökningar rörande det årliga virkesuttaget.

Härjämte erfordras icke allenast årsanställda biträdeskrafter utan även under kortare eller längre tid av året anlita personal av olika slag, för byrå- såväl som fältarbete. Det torde icke vara lämpligt att här söka utreda detta personalbehov eller därmed förknippade anställnings- och lönespörsmål. För ernående av en ändamålsenlig organisation av avdelningen och verksamheten inom denna synas dessa frågor böra erfarenhetsmässigt och efter hand lösas under hänsynstagande till verksamhetens omfattning och beskaffenhet samt av förhållandena eventuellt orsakade växlingar eller förändringar i dylikt avseende.

I fråga om verksamheten vid avdelningen för skogsbotanik och marklära samt genetiska och skogszoologiska avdelningarna har utredningen uttalat bland annat:

Elementärt sett torde den skogsbiologiska forskningen väsentligen representera ett enda stort område. Alltefter som fordringarna på de vetenskapliga prestationerna inom detta ökats har uppstått behov att uppspalta detta i sidoordnade delområden, vart och ett utgörande naturliga verksamhetsfält för specialister. För skogsförsöksanstaltens vidkommande har denna procedur inneburit bildande av två biologiska avdelningar — naturvetenskapliga och entomologiska avdelningarna — och anlåtande inom den förra av olika specialforskare.

En utvidgning av den skogsbiologiska försöksverksamheten kan ske dels inom gränserna för det hittillsvarande arbetsfältet, dels ock genom en förstoring av detta. I det senare hänseendet synes särskilt frågan om växtförädlingsarbete med skogsträd böra tagas i betraktande. Numera torde få anses fastslaget, att skogsträdens egenskaper med avseende på massproduktion, kvalitetsdaning, hårdighet m. m. stå i beroende av arvsanlagen. Utgående från de resultat, som nåtts inom området för kulturväxtförädlingen, och erfarenheterna av de hittills utförda rasundersökningarna å olika trädslag har man låtit förmoda, att genom ett målmedvetet växtförädlingsarbete med skogsträden utsikter föreligga till avsevärda vinningar för skogsbruket. Föreningen för växtförädling har till uppgift att utöva dylik verksamhet.

Växtförädling i mera inskränkt bemärkelse (transgressions- och kombinationsförädling etc.) har icke bedrivits vid skogsförsöksanstalten. Inom densamma pågå emellertid sedan länge vetenskapliga studier av skogsträdens raser och vissa därmed förbundna problem. Vid anstaltens senaste femårsmöte hava, som nyss påvisats, riktlinjer preciserats för en rationell uppdelning av det genetiska forskningsområdet på anstalten och sagda förening ävensom för samverkan institutionerna emellan. Det har därvid funnits ändamålsenligt, att försöksanstalten tills vidare icke ägnar sig åt något direkt växtförädlingsarbete efter mönster av växtförädlingen av lantbruksväxter. Däremot anses försöksanstalten böra i första hand sysselsätta sig med principutredande genetiska långtidsutredningar rörande den centrala frågan om arvsanlagens och miljöns relativa betydelse för skogens utveckling. I samband härmed skall i mån av möjlighet en belysning ske av aktuella, skogligt-genetiska särfrågor. Ett nödvändigt villkor för nyttobring-

ande resultat inom rimlig tid av dessa undersökningar torde vara. att samarbete med den övriga verksamheten vid anstalten ständigt och intimt upprätthålles. En annan lika viktig förutsättning är, att tillräcklig och kompetent personal kan insättas på hithörande uppgifter. För åvägabringande härav äro särskilda åtgärder behövliga.

Till klarläggande av spørsmålet om försöksanstaltens arbetsuppgifter samt personal- och medelsbehov för ernående av tillfredsställande möjligheter för den skogsbiologiska forskningen överhuvud har utredningen från anstaltens ifrågavarande avdelningsföreståndare införskaffat visst material.

Efter att ha lämnat en redogörelse för detta material (sid. 62—64) har utredningen vidare anfört:

Utredningen är av den bestämda uppfattningen, att skogsförsöksanstaltens resurser på det skogsbiologiska området böra förstärkas. Med hänsyn till utvecklingens krav synes ännu ett steg böra tagas på den specialiseringens väg, vilken vid anstalten redan beträffs å förevarande forskningsfält. Därvid bör till en självständig ny avdelning utbrytas en särskild ämnesgrupp, den genetiska, som synes vara av sådan vikt, att detta är önskvärt. Vidare böra för de övriga avdelningarna arbetsuppgifterna i någon mån utbyggas genom en ökning av antalet specialforskare och, i anslutning därtill, en ändring vidtagas i avdelningarnas benämningar för att få dessa mera överensstämmande med arbetsfältet. De tre avdelningarna skulle sålunda erhålla nedanstående benämningar och huvudsakliga uppgifter:

avdelningen för skogsbotanik och marklära (hittillsvarande naturvetenskapliga avdelningen): att verkställa skogsvetenskapliga undersökningar och utredningar inom geobotaniken, markbiologien, mykologien och närliggande områden;

genetiska avdelningen: att verkställa undersökningar och utredningar rörande skogsträdens genetik och därmed förbundna frågor;

skogszoologiska avdelningen (hittillsvarande skogsentomologiska avdelningen): att verkställa undersökningar och utredningar rörande skogens högre och lägre djurvärld.

Rörande ifrågavarande avdelningars organisation har utredningen till en början framhållit, att inom varje avdelning de egentliga, självständiga forskarna skulle utgöras av föreståndaren, med titel professor, och ett efter behovet avpassat antal försöksledare — närmast motsvarande de nuvarande överassistenterna — tillsammans företrädande de såsom nödvändiga ansedda forskningsfacken. Såväl avdelningsföreståndare som försöksledare borde det åligga att följa forskningen på sitt område samt taga initiativ till igångsättande av erforderliga undersökningar och försök. I den mån det ankomme på försöksledare att verkställa dessa, skulle de planläggas i samråd med vederbörande avdelningsföreståndare. Denne hade att tillse, att desamma bleve utförda i enlighet med fastställd arbetsplan. På avdelningsföreståndare ankomme vidare att i enlighet med gällande föreskrifter och av anstaltens ledning meddelade direktiv leda avdelningens verksamhet samt handhava vissa därmed sammanhängande administrativa göromål. För föreståndare och försöksledare borde gälla samma behörighetskrav. Dessa syntes i huvudsak kunna anslutas till vad som för närvarande tillämpades beträffande föreståndarbefattningarna vid nuvarande naturveten-

skapliga och skogsentomologiska avdelningarna. Assisterter och övrig avdelningspersonal intoge i regel biträdesställning men skulle kunna för särskilda fall insättas å speciella forskningsuppgifter under föreståndares eller försöksledares tillsyn.

I fråga om organisationen av avdelningen för skogsbotanik och marklära har utredningen anfört:

Med hänsyn till att utredningen föreslår inrättandet av en särskild genetisk avdelning torde vid avdelningen för skogsbotanik och marklära böra finnas tre forskare, representerande underområdena geobotanik, markbiologi och mykologi. Vilken av dessa som skall fungera såsom föreståndare torde, med utgångspunkt från vederbörandes lämplighet för uppgiften, få afgöras från fall till fall; under alla förhållanden synes föreståndarbefattningen ej böra ovillkorligt knytas till någon av de angivna ämnesgrupperna. Vid avdelningen bör anordnas ett för anstaltens olika institutioner gemensamt driftslaboratorium. Enär driftslaboratoriets ledare bör intaga försöksledares ställning, skulle alltså vid avdelningen erfordras, förutom föreståndaren, tre forskare. Då ur rekryteringssynpunkt en av dessa bör tillsvidare anställas som assistent, erfordras sålunda nu endast två försöksledarbefattningar. Två överassistenttjänster finnas för närvarande. Någon utökning av de egentliga forskarbefattningarnas antal skulle alltså för tillfället icke vara behövlig. Däremot bör inrättas en ny assistenttjänst, varjämte avdelningens arbetskrafter böra utökas med två skogsbiträden. Den fasta personalen å avdelningen kommer följaktligen enligt utredningens förslag att bestå av föreståndaren, två försöksledare, två assistenter, tre tekniska biträden och två skogsbiträden. Avdelningen torde därigenom i personalhänseende vara förhållandevis väl utrustad för sina arbetsuppgifter.

Organisationen av den genetiska avdelningen har utredningen tänkt sig böra ske enligt följande grunder.

Den nuvarande anordningen vid försöksanstalten, då undersökningarna i proveniens-, ras-, genetiska o. dyl. frågor väsentligen handhas av en assistent vid naturvetenskapliga avdelningen, torde i enlighet med vad ovan nämnts böra bli va föremål för reglering. Nya idéer hava framkommit på detta viktiga forskningsområde, som synbarligen giver löften om rik utveckling. En konsolidering och utvidgning av försöksanstaltens eget arbete inom detsamma är därför starkt befogad. Samtidigt är önskvärt att anstalten erhåller förbättrade möjligheter att följa fortskridandet inom denna ämnesgrupp vid andra, inhemska och utländska institutioner och att uppehålla fortlöpande samarbete med föreningen för växtförädling av skogsträd. Man har anledning tro, att när den genetiska forskningsverksamheten kommer i gång på bredare front, skola arbetsuppgifterna växa till antal som omfång. De starkt skiftande skogliga förhållandena i landet torde medverka härtill. Utredningen förmenar sålunda, att behov föreligger av en specialavdelning inom anstalten, helt ägnad åt det genetiska arbetsfältet, och att en sådan avdelning utan dröjsmål bör komma till stånd. Densamma torde dock till en början givas relativt begränsad omfattning i avseende å den sysselsatta personalen. Förutom föreståndaren bör avdelningens fasta personal tills vidare allenast omfatta ett tekniskt biträde; möjlighet till anlåtande av tillfällig arbetshjälp bör finnas. Utvecklingen må sedermera visa, huruvida och i vad mån avdelningen i det ena eller andra avseendet kan behöva påbyggas.

I fråga om den skogszoologiska avdelningens organisation har utredningen uttalat följande.

Vad slutligen beträffar skogszoologiska avdelningen, torde denna i stort sett hava till uppgift att utreda samspelet mellan djurliv och skogsproduktion, innefattande den växande skogens och virkets skadegörare bland djuren och deras bekämpande, för skogen nyttiga djur, deras levnadsvanor och befrämjande m. m. Området synes kunna i huvudsak uppdelas i två forskningsfält, skogens högre och lägre djurvärld. Det senare är nu representerat vid försöksanstalten, det förra däremot icke. Utredningen finner det emellertid angeläget, att även den högre djurvärlden får en permanent målsman inom den skogliga forskningen för ett systematiskt klarläggande av de ifrågakommande djurarternas betydelse för skogsbruket, vilken i åtskilliga fall kan förmodas var mycket stor. Detta avsnitt av ämnesgruppen torde för övrigt mångenstädes stå i intim kontakt med skogsentomologien. Vid avdelningen skulle i enlighet härmed behövas två forskarbefattningar, föreståndaren och en försöksledare. Detta innebär att en försöksledartjänst bör inrättas. I avdelningen bör vidare ingå skogsentomologiska avdelningens nuvarande assistentbefattning, varutöver den fasta personalen bör utökas med ett tekniskt biträde. Möjligheter till anlitande av extra biträden torde böra föreligga. Därest exempelvis genom inträffade insektshärjningar eller av annan orsak behov tillfälligt uppkommer av mera avsevärt förstärkt extra arbetskraft, torde i vederbörlig ordning medelsanvisning härtill få äskas.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts avser utredningen även en utökning av skogsavdelningens verksamhet. Såsom motiv härför har utredningen anført.

Jämväl ifråga om forskningen på skogsskötselns område framstår en förstoring av arbetsresurserna såsom i hög grad påkallad. För skogsförsöksanstaltens vidkommande hänföra sig dessa direkt till skogsavdelningen, dess uppgifter och arbetsresurser. Avdelningens främsta uppgift torde vara att möjliggöra ett praktiskt ståndpunktstagande i skogsskötselns alltjämt svävande huvudfrågor, såsom val av trädslag, rena eller blandade, likåldriga eller olikåldriga bestånd, tiden för första gallringen och gallringsintervallens längd, gallringens styrka, höggallring eller läggallring, kvalitetshänsyn vid gallringen, tiden och sättet för beståndets slutliga avveckling, naturlig föröyngning eller kultur m. fl. Med viss reservation för föröyngningsproblemen, som delvis torde fordra särskilda undersökningar, synes den för ställningstagandet till dessa frågor nödvändiga kunskapen i det stora hela vara gemensam för dem alla, nämligen kändedomen om skogsbeståndens kvantitativa och kvalitativa utveckling under olika naturliga betingelser och vid olika behandling. Fastställandet av skogsbeståndens utveckling och produktion under skilda villkor är därför det centrala för avdelningen och utgör i och för sig ett synnerligen omfattande företag. Härtill komma sådana problem, som i ett eller annat avseende kunna sägas vara mera särpräglade eller fristående från de nyss nämnda. Å avdelningen torde därjämte ställas särskilda anspråk på intimt samarbete med genetisk forskning samt nära kontakt med den skogliga allmänheten.

Rörande skogsavdelningens organisation har utredningen uttalat bland annat följande.

Även i fråga om skogsavdelningen anser utredningen det vara av största vikt, att antalet tjänstemän med såväl högre som lägre kvalifikationer utökas. Forskarbefattningarna kunna lämpligen sättas till fyra: avdelningsföreståndaren, benämnd professor, jämte tre försöksledare. Denna beräkning grundar sig därpå, dels att med en mindre personalstat behandlingen av

de närmast föreliggande problemen lärer bliva till tiden alltför utdragen och tillräcklig arbetskraft icke torde kunna reserveras för direkt samarbete med praktikens män, dels att de centrala arbetsuppgifterna synas med fördel kunna schematiskt uppdelas i fyra grupper. Dessa äro: beståndsvård av huvudträdslagen (tall, gran och björk), produktionens kvantitet; beståndsvård av huvudträdslagen, produktionens kvalitet; föryngring av huvudträdslagen, naturlig och genom kultur; beståndsvård och föryngring av övriga trädslag. Denna indelning, varigenom ämnesgrupperna skulle få var sin särskilda målsman, är ock avsedd att utgöra en garanti för att intet betydelsefullt arbetsfält blir liggande obrukat. Givet är att framför allt för en viss övergångstid men även, ehuru i mindre grad, för framtiden någon rörlighet mellan grupperna måste förutses. Detta framgår därav, att exempelvis en beståndsvårdsåtgärd aldrig tager sikte enbart på produktionens kvantitet, ej heller utslutande på dess kvalitet, utan den präglas av hänsyn till båda. Redan tidigt i beståndets liv påverkas behandlingen dessutom av hänsyn till den kommande föryngringen. Ämnesgrupperingen kan därför sannolikt betonade undersökningar. Så snart man närmar sig den praktiska åtgärden torde i regel inträda ett behov av syntes, som förutsätter behärskande av mer än en enda ämnesgrupp. Det bör vara föreståndarens uppgift att, om han icke själv bör handlägga tillämpningsfrågor, till annan forskare å avdelningen överlämna sådana. Vid skogsavdelningen finnes för närvarande en överassistenttjänst. I anslutning till vad förut anförts föreslår utredningen, att denna tjänst skall upphöra och att tre försöksledarbefattningar skola inrättas vid avdelningen. Både ur arbetsfördelningens synpunkt och för att motverka en överdriven specialisering kan det vara lämpligt, att var och en av försöksledarna, under inseeende av föreståndaren, handhar skötseln av en försökspark. Utökningen av forskarbefattningarna torde nödvändiggöra anställandet av ytterligare två skogsbiträden.

I stor utsträckning kräva avdelningens undersökningar ett vittomfattande observationsmaterial, för vars utnyttjande fordras vidlyftiga räknearbeten. Det ligger därför vikt uppå att det s. k. räknekontoret står i lämplig proportion till den egentliga forskarpersonalen.

Redan under nuvarande förhållanden är räknekontoret av alltför ringa kapacitet. Så torde i än högre grad bliva fallet vid ovan förordade ökning av forskarpersonalen. Räknepersonalen måste därför avsevärt ökas. För närvarande omfattar den två kvinnliga befattningshavare samt, i den mån anslagna medel lämnat tillgång, ett antal extrabiträden. Såvitt utredningen kunnat finna kan en någorlunda tillfredsställande proportion mellan forskarna och räknekrafterna icke föreligga med mindre de senare kunna organiseras till tre räkneaggregat å sex personer vardera, allt under förutsättning att erforderlig maskinutrustning står till buds. Till åvägabringande härav förordar utredningen en utvidgning av den mera fasta räknekontorspersonalen till tolv befattningshavare. En av dessa bör vara föreståndare för kontoret och tillika leda ett av räkneaggregaten samt placeras i kansli-skrivares lönegrad. Vart och ett av de båda andra aggregaten böra ledas av ett kameratebiträde. Av återstående nio befattningshavare synas sex böra vara kanslibiträden och tre kontorsbiträden. Därjämte må till behövlig utfyllnad av aggregaten med extrabiträden särskilda medel anvisas liksom för övriga forskningsavdelningar i ett för samtliga gemensamt belopp. Utredningen har tagit i övervägande möjligheten att på något sätt samordna skogsavdelningens och avdelningens för skogsstatistik räknearbeten för att därigenom söka vinna en kostnadsbesparing. Betvande olikheter i de båda avdelningarnas uppgifter och arbetsmetoder torde emellertid lägga hinder i

vägen för genomförande i större utsträckning av en sådan ordning. Dock får man anse det vara en självfallen sak att, därest erfarenheten skulle giva vid handen att i särskilda fall maskinella eller andra räknearbeten med fördel kunna utföras gemensamt för avdelningarna och ett förbilligande av organisationen därigenom kan ernås, denna utväg också blir anlitad.

Enligt vad utredningen föreslagit skulle å skogsavdelningen således finnas, förutom föreståndare och tre försöksledare, två assistenter, ett första skogsbiträde, en kansliskrivare, fyra skogsbiträden, två kameralbiträden, sex kanslibiträden och tre kontorsbiträden.

Såsom motivering för inrättande av den skogsteknologiska avdelningen har utredningen framhållit bland annat:

I åtskilliga hänseenden skall denna avdelning få sig förelagd angelägna uppgifter och framför allt sådana, som avse ett effektivare utnyttjande av skogarna för virkesförsörjningen. Till förtydligande härav må nämnas, att framsteg inom avverknings- och transporttekniken kunna, under i övrigt oförändrade betingelser, leda till en ökning av de råvarumängder skogsbruket kan ställa till disposition för nyttig användning. Rationellare metoder för tillredningen i skogen av virket och dess framforsling till avsättnings- eller förbrukningsplats innebära möjligheter till utvidgning av området för en ekonomiskt försvarlig virkesfångst. Eljest mindre väl belägna skogskomplex och på grund av alltför klen dimension eller mindervärdig kvalitet icke uttagbara virkesslag kunna därigenom i ökad utsträckning tillgodogöras. Hushållningen med virket låter sig vidare påverka medelst förbättrade förfaranden vid dess behandling och vård. Genom att underlätta begagnandet av sämre virke till, exempelvis, husbehovsändamål skapas ock villkor för en stegring av de för förädling tillgängliga virkeskvantiteterna. Vad det praktiska skogsbruket i och för sig beträffar, står lönsamheten i intimt beroende av huru uppkommande teknologiska frågor lösas. Detta är framför allt fallet, där mindre goda avsättningsförhållanden råda och varje åtgärd starkt påverkar och kan bliva avgörande för företags bärighet.

Rörande omfattningen av den skogsteknologiska avdelningens verksamhetsfält har utredningen anfört i huvudsak följande.

Innan utredningen ingår på frågan om det sätt, varpå den skogsteknologiska forskningen enligt dess förmenande bör utvidgas, skola emellertid några synpunkter framföras, som synas ägnade att, ehuru de icke göra anspråk på någon fullständighet, i sin mån belysa forskningsområdets omfattning och karaktär. Utvecklingen mot allt större krav på ekonomisering vid virkets produktion, framskaffande och användning har medfört, att de teknologiska sidorna av skogsbruket måste väsentligt mera uppmärksammas än tillförne. Utredningen har fått ett livligt intryck av att dessa äro vetenskapligt relativt föga genomarbetade. Sålunda kan antydas behovet av teknisk och organisatorisk förbättring av skogsprodukternas avverkning, utdrivning, transport och lagring. Det må erinras, att vid trädens fällning och upparbetande samt virkessortimentens utforsling använda verktyg, redskap samt andra hjälpmedel ännu i vissa hänseenden befinna sig på ett synbarligen ganska outvecklat stadium. Mot bakgrunden av de på andra områden av näringslivet gjorda tekniska framstegen förefaller det som om — trots de svårigheter, vilka direkt betingas av skogsarbetets egenart — genom metodiska undersökningar resultat för upphjälpande av de skogliga arbetsredskapens och transportmedlens effektivitet borde kunna nås.

Motorfordonens under senare år allt större ianspråktagande för virkeskörningar och de vinster, som därigenom redan gjorts, förtjäna uppmärksammas. Det synes icke osannolikt, att man bör kunna vänta sig åtskilligt av skogstransporternas motorisering, därest denna länkas in efter ändamålsenliga linjer. Det inom andra produktionsgrenar pågående, i regel på systematiska specialundersökningar grundade tekniska framskridandet torde nödvändiggöra, att man också i skogsbruket oavslåttligt beaktar dylika frågor och strävar efter att vinna högre arbeteffekt. I nära samband härmed står den s. k. arbetsvetenskapliga forskningen. Denna har inom jordbruket och industrien blivit till väsentlig nytta för produktionsprocessens rationella ordnande men ännu blott i jämförelsevis liten utsträckning tagits i skogsbrukets tjänst. Genom tidsstudier bör till exempel den under skiljaktiga förutsättningar lämpligaste arbetsorganisationen kunna klarläggas. I en följdriktig, på ekonomisk grundval vilande skogsproduktion måste otvivelaktigt hänsyn tagas till de arbetsprestationer, som ute i fältet erfordras för att tillvarataga virkesavkastningen. Metoderna för skogsarbetets bedrivande, den å olika slag och dimensioner av virke belöpande arbetsvolymens fördelning och växlingar efter rådande lokala förhållanden m. m. äro faktorer som, såvitt utredningen kan se, måste utforskas innan ett djupare inträngande i skogsbrukets ekonomiska problemställningar låter sig göra. Den av försöksanstaltens skogsavdelning påbörjade arbetstidsundersökningen över huggningslönernas differentiering på sortiment och dimensioner utgör ett belägg härför. I förbigående kan erinras, att man utomlands skattar den arbetsvetenskapliga forskningen inom skogsbruket så högt, att institut inrättats uteslutande för detta ändamål. Andra uppgifter för skogsteknologiska undersökningar erbjuda sig beträffande virkets torkning, konservering och behandling i övrigt för ernående av ökad flytbarhet, varaktighet och motståndsförmåga ävensom i flera andra avseenden, vilka här ej torde behöva särskilt nämnas.

Rörande personalorganisationen å den skogsteknologiska avdelningen har utredningen anført, att å avdelningen tills vidare borde vara anställda två tjänstemän, nämligen en föreståndare, i likhet med övriga avdelningsföreståndare vid försöksanstalten titulerad professor, samt en assistent. Därförutom ansåges, åtminstone till dess verksamheten erhållit fastare former, ytterligare fast personal ej böra anställas. Tillfälliga biträden torde i stället få anlitas i erforderlig utsträckning. Som behörighetsvillkor beträffande föreståndarbefattningen har utredningen föreslagit, att vederbörande skulle hava visat prov på mycket goda vetenskapliga insikter i de ämnen, som fölle inom avdelningens arbetsområde, ävensom att i tillämpningen av dessa i skogsbruket hava ådagalagt framstående praktisk duglighet. Av assistenten borde krävas att hava genom examen från högskola eller på annat sätt ådagalagt väl vitsordade kunskaper i hörande ämnen.

Utredningen har även ifrågasatt inrättande av en skogsekonomisk avdelning men med hänsyn till att en professur vid skogshögskolan nyligen upprättats i ämnet icke ansett sig för närvarande böra framlägga förslag härom.

Såsom förut anförts har utredningen avsett, att en befattning såsom c h e f för anstalten i lönegrad C 8 skall inrättas. Anstaltens chef skall emellertid tillika ha ledningen av avdelningen för skogsstatistik. För när-

varande utövas chefskapet av föreståndaren för naturvetenskapliga avdelningen. Rörande den nya chefsbefattningen har utredningen anfört bland annat:

Det vill synas, som om åtskilliga fördelar kunna vinnas genom att försöksanstalten ställes under närmaste ledning av en chef med vidsträcktare administrativa befogenheter och åligganden, än vad för närvarande är fallet. Utredningen tänker härvid mindre på det därstädes bedrivna vetenskapliga arbetet, som utan hämmande band måste givas fria händer att välja sina vägar, sedan väl forskningsuppgifterna blivit fixerade med hänsyn till skogsbrukets behov. Det kan förvisso icke råda någon tvekan därom, att även en på vetenskapens grund utövad forskning med klart praktiskt-ekonomiska mål nödvändigtvis erfordrar ett betydande mått av personlig frihet i vad angår arbetsmetoderna. Detta är ofrånkomligt, om det skall bli möjligt att till dylik verksamhet knyta dugande och intresserade forskare samt vänta sig nyttobringande resultat av deras strävanden. Skogsförsöksanstalten utgör härutinnan intet undantag. Däremot bör inrättandet av en fristående chefsbefattning förvaltningsmässigt och på annat sätt medföra synnerlig båtнад för forskningsverksamheten. Enligt nu gällande bestämmelser fungerar en av avdelningsföreståndarna såsom chef. Därest chefen befrias från skyldighet att själv utföra undersökningar, kunna hans krafter koncentreras på åtskilliga andra forskningen vidkommande och viktiga uppgifter, som eljest äro svåra att i tillfredsställande utsträckning handlägga. Chefens löpande åligganden böra i så fall hava i huvudsak följande innebörd. Han skall låta sig angeläget vara att söka åvägabringa ökad förståelse och samverkan i olika hänseenden mellan det skogliga forskningsväsendet å ena sidan samt, å den andra, för skogsforskningen betydelsefulla vetenskapsgrenar och det praktiska skogsbrukets representanter, enskilda såväl som sammanslutningar, korporationer o. dyl. Vidare bör ankomma på honom att hålla sig underrättad om skogsbrukets och skogsforskningens tillstånd, villkor och framsteg i Sverige och utomlands, över sina iakttagelser lämna redogörelser inför försöksanstaltens styrelse, för denna framlägga förslag till åtgärder för främjande av ifrågasvarande forskning ävensom i övrigt självmant påkalla styrelsens uppmärksamhet å spörsmål, som beröra denna verksamhet. Därjämte skall han handhava den omedelbara ledningen av försöksanstalten och i samband därmed arbeta för planmässighet och effektivitet i den skogliga försöksverksamhet, som bedrivs i riket. Chefen bör ock verka för att specialundersökningar av tidigare omförmäلت slag komma till stånd och anförtros åt lämplig person, antingen inom eller utom anstalten. Jämväl torde böra åvila honom, förutom andra gängse administrativa uppgifter, att sammanhålla, samordna och befordra arbetet inom försöksanstaltens olika avdelningar samt tillse, att förekommande göromål behörigen fördelas mellan dessa ävensom att anstaltens och avdelningarnas verksamhet i övrigt blir ändamålsenligt organiserad. Det bör tillkomma honom att upprätta förslag till medelsäskanden och fördelning av för forskningsändamål tillbuds stående medel och att till verkställighet befordra av styrelsen fattade beslut. I samråd med avdelningsföreståndarna bör han redigera sådana skrifter, som av anstalten utgivas. Han torde ock böra aktgiva på forskningsresultatens spridningsvägar och framlägga de förslag till förbättringar av desamma, som finnas befogade. Därutöver skall han genom resor bereda sig noggrann kännedom om skogsbrukets särskilda behov i forskningshänseende, inspektera försöksparkerna samt följa försöksanstaltens lokala undersökningar.

Rörande förslaget att förena chefsbefattningen med befattningen såsom ledare av avdelningen för skogsstatistik har utredningen yttrat:

Givet är att en chefsbefattning med sist antydda skyldigheter ej låter sig förena med föreståndarskap för någon av anstaltens forskningsavdelningar. Tjänsten lärer bliva så omfattande och i övrigt krävande, att den helt tager sin man i anspråk. I all synnerhet torde detta bliva fallet om, såsom i det följande skall närmare avhandlas, försöksanstaltens styrelse utbygges och gives vidsträcktare funktioner. Innehavaren av chefsposten bör, liksom nu är förhållandet, hava säte och stämma i styrelsen och i denna tillika vara föredragande i ärenden, som röra skogsförsöksanstalten samt den skogligen forskningen i allmänhet. Utredningen har därjämte tänkt sig att chefen skall, närmast med biträde av avdelningens för skogsstatistik förberörde tjänsteman, handhava den direkta ledningen av verksamheten inom sagda avdelning. Åt sistnämnde tjänsteman torde sålunda huvudparten av avdelningens löpande göromål kunna anförtros. Han bör enligt utredningens uppfattning erhålla försöksledares ställning och lönevillkor. Ett närmare sammanförande av chefen med statistiska avdelningens uppgifter har utredningen ansett vara av värde för hans ämbetsutövning överhuvud taget. Uppenbart är dock att vid utväljande av chef hänsyn skall tagas allenast till de allmänna kvalifikationerna för chefsposten och icke till specialkvalifikationer med avseende å statistiska avdelningens verksamhet. I samband härmed må framhållas fördelen därav, att en avdelningsföreståndare ej behöver betungas med rent administrationsarbete, som inkräktar på de vetenskapliga studierna, utan kan helt ägna sig åt dessa. Förvaltningsgöromålen komma självfallet att högst avsevärt tillväxa vid en så betydande utvidgning av försöksanstalten och dess verksamhet som av utredningen föreslagits. Något hinder för chefen att själv tillfälligtvis ägna sig åt lösandet av begränsade forskningsuppgifter bör icke föreligga. Man får dock ej räkna med att han normalt skall hava tillfälle därtill.

Beträffande kanslipersonalen har utredningen anfört:

För att biträda vid handläggning av de kamerala och expeditionsärenden, som medfölja förvaltningen av skogsförsöksanstalten och chefens ämbetsutövning i övrigt, torde chefen böra förfoga över erforderlig expeditionspersonal. För närvarande står till styrelsens för skogsförsöksanstalten och skogshögskolan disposition en arvodesavlönad sekreterare. Högskolan och anstalten hava vidare en gemensam ordinarie kamrerare, upptagen på högskolans stat. Denne ombesörjer utbetalningar och redovisningar, sköter expedition, för matriklar, vårdar arkiv, fungerar såsom sekreterare i lärarrådet samt biträder med tillsyn, vård och anskaffning av inventarier och annan egendom m. m. Vid anstalten finnas därjämte två kanslibiträden, ett ordinarie och ett extra ordinarie, vilka tillhandagå vid gemensamt expeditjonsarbete, ritgöromål och en del andra förekommande bestyr. I anstaltens stat ingå dessutom tre skogsmästare, vilka äro placerade å försöksparkerna. På grund av den stora ökning i de kamerala, expeditiva och utredningsmässiga samt personalfrågor berörande göromål, som skulle följa med den förordade utvidgningen av försöksanstalten, torde häri rätt genomgripande förändringar behöva vidtagas. Utredningen har funnit sig böra föreslå, att å anstaltens chefskansli med heltidstjänstgöring anställas dels en kamrerare för omhändertagande av kassa, utbetalningar, räkenskaper o. dyl. samt personalärenden, dels ock en notarie för att gå chefen till handa vid beredning och handläggning av olika förekommande ärenden ävensom vid redigering av

publikationer m. m. Notarien skall tillika vara styrelsens sekreterare; nuvarande sekreterarebefattningen indrages. Den nu för anstalten och högskolan gemensamma kamrerartjänsten torde i sin helhet vara erforderlig.

Angående *styrelsen för skogsförsöksanstalten* har i betänkandet anförts:

Styrelsen bör i fortsättningen liksom hittills vara gemensam för försöksanstalten och skogshögskolan. I avseende å den skogliga forskningen bör styrelsen utgöra ett allmänt sammanhållande organ. Den skall sålunda hava till uppgift att, under hänsynstagande till skogsbrukets behov, befordra all skoglig forskning, som kan vara till näringens bästa. Sålunda bör den följa utvecklingen på skogsbrukets och den skogliga forskningens områden samt själv vidtaga eller hos statsmakterna framlägga förslag till åtgärder, vilka anses lämpliga för stärkande av forskningens effektivitet. Styrelsen skall hava överinseende över skogsförsöksanstalten, pröva och fastställa arbetsplaner för denna, tillse att planerna bliva genomförda samt upptaga och vårda förbindelser med andra för skogsbruket direkt eller indirekt verk samma vetenskapliga institutioner ävensom med forskningsintresserade enskilda personer, företag och sammanslutningar. Den skall utgöra en naturlig remissinstans i alla den skogliga forskningen berörande ärenden, äska medel till forskningsändamål och fördela till dess disposition för forskningsuppgifter ställda anslag samt följa de arbeten, till vilkas utförande medel beviljats. Vidare skall styrelsen främja samarbetet mellan olika institutioner och forskare inom området ävensom söka motverka uppenbar omgång och dubbelarbete. Därförutom bör ämbetsbefattningen inrymma åtgärder för anordnande och stödjande av specialundersökningar, vilka styrelsen finner böra verkställas. Dylika kunna antingen upptagas på styrelsens initiativ, och då genom överenskommelse anförtrors åt lämplig institution eller person att utföra, eller ock föreslås av forskaren själv. Utöver det anförda har styrelsen att verka för att i det vetenskapliga arbetet vunnit resultat på lämpligt sätt komma praktiken till godo, och styrelsen skall sålunda meddela föreskrifter angående offentliggörande av de vid forskningsverksamheten gjorda rönen. Slutligen må framhållas, att styrelsen bör såvitt möjligt erhålla fria händer att tjäna sina syften på mest praktiska sätt utan att tyngas av onödiga formella bestämmelser. Den bör ej heller belastas med administrativa åligganden av enklare beskaffenhet.

Utredningen är av den åsikten, att styrelsen i sagda hänseenden har en viktig mission att fylla. Härför erfordras emellertid, bland annat, att den i avseende å sammansättningen i lämpliga proportioner representerar de olika intressegrupper, som äro närmast berörda av den skogliga forskningen eller kunna på andra grunder gagna denna. Det är följaktligen önskvärt, att styrelsen inom sig erhåller tillgång å framstående sakkunskap å skilda områden av det skogliga arbetsfältet. Styrelseledamöterna böra väljas med hänsyn till att de skola uppehålla förbindelse mellan forskningsorganen och respektive praktiska verksamhetsgrenar, giva fruktbringande impulser till forskningsorganisationens och arbetets förkovran samt aktivt medverka vid bedömande av forskningsuppgifternas aktualitet och betydelse samt sätten för de nya kunskapsrönens spridande. Med beaktande härav vill utredningen föreslå, att styrelsen sammansättes sålunda: Av Kungl. Maj:t utses en person till styrelsens ordförande. Försöksanstaltens chef bör, som nyss antytts, vara självskriven ledamot. Detta gäller även skogshögskolans rektor och, i betraktande av att domänverket är landets största företag inom skogsbruket, chefen för domänstyrelsen ävensom, med hänsyn till tjänstens natur, chefen för den centrala statliga myndighet på det enskilda skogsbrukets

område, statens skogsstyrelse, som utredningen föreslagit till inrättande. Sistnämnda bägge chefer böra äga att sätta annan i sitt ställe. Därutöver torde i styrelsen böra beredas plats åt två representanter för enskilt skogsbruk, en för större och en för mindre sådant. Vidare synes befogat att de i förbrukningshänseende viktigaste skogsindustrierna, nämligen pappersmasse- och sågverksindustrierna, företrädas med var sin målsman. De senares förädlingstekniska synpunkter kunna vara till gagn vid behandlingen av många forskningsfrågor. Därigenom torde jämväl kunna underlättas kontakten med den träteknologiska forskningen, vilken verksamhet utredningen anser vara av stor betydelse för skogsbruket. De av styrelsens nio ledamöter, som ej äro självskrivna, böra förordnas av Kungl. Maj:t på viss tid, förslagsvis tre år.

I fråga om styrelsens arbetsformer har utredningen anfört i huvudsak följande.

Gentemot den hittillsvarande styrelsen är den av utredningen föreslagna blott obetydligt större. Styrelsen skulle sålunda komma att utökas endast med två ledamöter. Någon nämnvärd förtyngning av arbetsformerna borde därav knappast behöva uppstå. Av praktiska skäl torde likväl böra öppnas möjlighet för styrelsen att inom en trängre krets, förslagsvis ordföranden eller vice ordföranden och tre andra ledamöter, fatta avgöranden i frågor, som icke äro av mera allmän eller väsentlig betydelse. Vad beträffar de s. k. fem-årsmötena, torde ett bibehållande av dessa icke vara nödvändigt redan med hänsyn till den förordade storleken och sammansättningen av styrelsen. Då ett rådgörande med utomstående sakkunniga ofta torde vara av stor nytta, anser utredningen dock att styrelsen bör vid förefallande behov hålla överläggningar i forskningsangelägenheter med särskilt tillkallade personer. Beträffande såväl personval som tidpunkt för dylika överläggningar bör full frihet råda. Man får utgå från att styrelsen i erforderlig utsträckning anmodar representanter för anstaltens och skogshögskolans olika avdelningar samt det praktiska skogsbruket och annan sakkunskap att delta i sådana. I sin helhet synes styrelsen lämpligen böra sammanträda minst två gånger om året, dels på våren och dels på hösten. Förutom löpande ärenden, såsom arbetsplaner och budgetförslag för skogsförsöksanstalten, samt yrkanden och rekommendationer från ledamöterna torde styrelsen därvid få anledning att till behandling företaga framställningar från institutioner och enskilda med förslag till undersökningar. Sedan en klar uppfattning bildats om hur forskningen bör bedrivas under det följande året, skall styrelsen i vederbörlig ordning hos Kungl. Maj:t göra framställning om nödiga statsmedel. Utöver de ordinarie mötena bör styrelsen sammankomma då anledning därtill föreligger. Dess ordförande och ledamöter torde böra vara oavlönade men åtnjuta vederbörlig resekostnads- och trakta-mentsersättning.

Rörande anstaltens *byggnadsfråga* har utredningen anfört:

I ett av organisationsnämnden den 25 oktober år 1932 avgivet betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande 10-årsperiod ifrågasattes anvisandet av 350,000 kronor för anstaltsbyggnadens utvidgning. Denna avsåg dock endast att giva ökat utrymme åt det forskningsarbete, som vid anstalten då pågick och sedan länge varit i starkt behov därav. I händelse den av utredningen tillstyrkta organisationen förverkligas, måste det uppkommande stora lokalbehovet tillgodoses genom uppförande av en betydligt större nybyggnad än den av organisationsnämnden

planerade. Det synes vara till stor fördel om samtliga avdelningar kunna inrymmas under ett tak. Någon möjlighet till framtida utvidgning inom denna byggnad bör ock finnas. Med ledning av de utrymmen, som varje avdelning beräknas bliva i behov av, har efter samråd med ingenjören B. Sundblad i byggnadsstyrelsen kostnaden för en ny institutionsbyggnad, med en kubikmassa av 20,000 m³ och uppförd å försöksanstaltens och högskolans gemensamma tomtområde, närmelsevis uppskattats till 1.5 miljon kronor, därav en mindre del skulle komma på utvändiga arbeten. Härvid förutsättes att den nuvarande institutionsbyggnaden användes till annat nyttigt ändamål. Möjligheter härtill torde icke saknas. Bland annat har till utredningen framförts tanken, att byggnaden i fråga skulle disponeras för anordnande av förbättrade biblioteksutrymmen samt läs- och studielokaler såväl för anstaltspersonalen samt högskolans lärare, docenter och elever som för andra, vilka önska taga skogsbibliotekets resurser i anspråk. Utredningen har icke ansett sig böra taga ställning till detta spörsmål. Ett närmare övervägande av detsamma synes böra tillkomma försöksanstaltens och högskolans styrelse.

Yttranden.

Utredningens förslag till ny organisation för skogsförsöksanstalten har i de avgivna yttrandena i allmänhet vunnit anslutning. Domänstyrelsen har emellertid icke kunnat biträda förslaget att inrymma riksskogstaxeringen såsom en särskild avdelning inom anstalten. Enligt styrelsens mening borde denna uppgift handhavas av en särskild nämnd. Domänstyrelsen har även ifrågasatt om den föreslagna styrelsen blir erforderlig, därest en särskild chefsbefattning inrättas. Styrelsen har ansett att en kommission, som sammanträdde årligen för planläggande av anstaltens arbete, i stället borde inrättas. Statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd ha framställt vissa anmärkningar mot de föreslagna befattningshavarnas löneplacering. I ett flertal fall syntes befattningshavarna ha placerats i för hög lönegrad. Å andra sidan har i vissa yttranden uttalats, att den föreslagna chefsbefattningen erhållit för låg placering i lönehänseende.

Ur yttrandena må i övrigt återgivas följande.

Domänstyrelsen har anfört bland annat:

Styrelsen anser det visserligen vara av vikt, att riksskogstaxeringen handhaves i nära samarbete med anstalten. Styrelsen förordar emellertid, att ledningen av denna taxering anförtros åt en särskild nämnd, i vilken ingå representanter — i största möjliga utsträckning sakkunniga på detta speciella område — för statens och enskilt skogsbruk samt för trävaruindustrien. Denna nämnds anknytning till anstalten kan åvägabringas, bland annat, därigenom, att den av utredningen föreslagna chefen för anstalten fungerar som ordförande. Vid en sådan anordning böra det praktiska skogsbrukets, industriens och sakkunskapens synpunkter på skogstaxering och därmed förbundna arbeten kunna i avsevärt större utsträckning komma till sin rätt och göra sig gällande, än om ifrågavarande arbeten inordnas under en avdelning hos anstalten.

Därest utredningens förslag om anstaltens ställande under närmaste ledning av en chef med vidsträckt administrativa befogenheter och åliggan-

den — vilket förslag styrelsen, med hänsyn till önskvärdheten av en verklig, enhetlig ledning av försöksanstalten, livligt biträder — vinner statsmakternas godkännande, anser styrelsen, att det bör tagas under närmare övervägande, huruvida skäl verkligen föreligga för bibehållandet av anstaltsstyrelsen. Godkännes utredningens uttalande att chefen bör äga inhämta råd av ett föreståndarkollegium, sammansatt av chefen såsom ordförande och samtliga avdelningsföreståndare vid anstalten, synes chefen ej böra göras beroende av en över honom ställd styrelse av den nu föreslagna sammansättningen. Chefens ställning påkallar att han förlänas självständighet av betydande mått. I stället för nämnda styrelse, vilkens verksamhet i fortsättningen bör begränsas till skogshögskolan, synes hellre böra tillsättas en kommission, som sammanträder årligen för planläggning av anstaltens verksamhet och avgivande av berättelse över vid anstalten bedrivna forskning och övriga arbeten. I kommissionen böra ingå, förslagsvis, sju representanter för vårt lands skogsbruk och näringsliv på det skogliga området. De böra förordnas för en tid av, förslagsvis, sex år i sänder. Det är ett önskemål att de för att under jämförelsevis lång tid kunna följa anstaltens verksamhet erhålla förnyade förordnanden. Styrelsen föreställer sig, att ett organ av nu antydd art skall vara ägnat att lämna chefen erforderlig ledning och bistånd vid hans verksamhet. Med hänsyn till den ställning chefen skulle komma att intaga inom den skogliga forskningen synes hans befattning böra sättas i högre lönegrad än den utredningen föreslagit.

Styrelsen tillstyrker med dessa erinringar att förslaget genomföres så snart detta, med hänsyn till tillgången till för forskning lämpade krafter och ur organisatorisk synpunkt, är möjligt.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har uttalat:

I fråga om skogsstatistiken finner styrelsen övervägande skäl tala för, att riksskogstaxeringen inordnas under skogsförsöksanstalten såsom en permanent institution. Styrelsen anser de riktlinjer, som av utredningen uppdragits för riksskogstaxeringens och avverkningsstatistikens förläggning till en särskild avdelning vid skogsförsöksanstalten, vara ägnade att på ett tillfredsställande sätt främja dessa viktiga frågor. Även om för den nu pågående riksskogstaxeringen gällande grunder i fortsättningen i allt väsentligt tillämpas, måste man räkna med att i framtiden få möta nya skogsproblem och taxatoriska spørsmål, som det kan vara av värde att få belysta ur olika synpunkter. Fördenskull förutsätter styrelsen, att överläggningar i sådana frågor mellan avdelningen och andra statens skogliga myndigheter samt enskilda skogsägare komma att äga rum för vinnande av bästa möjliga resultat beträffande undersökningarna av landets skogstillgångar.

Åberopande vad utredningen i detta avseende anfört vill styrelsen särskilt understryka, att den föreslagna chefen bör jämte organisatorisk förmåga och allmänna chefssegenskaper äga verklig kompetens som forskare. Endast under denna förutsättning synes det för honom bliva möjligt att fylla den viktiga del av hans tjänsteåligganden, som innefattar uppgiften att samordna aktuella forskningsuppgifter på de olika avdelningarna till en för det hela resultatbringande verksamhet. Den blivande chefens arbetsuppgifter i administrativt och organisatoriskt hänseende äro enligt förslaget så omfattande och viktiga, att det icke torde vara lämpligt eller ens möjligt att med dem sammanföra en avdelningsföreståndares forskningsåligganden. Där emot torde skäl finnas för att åt den blivande chefen anförtro den direkta ledningen av den statistiska avdelningen. Med hänsyn till chefens ansvars-

fulla och krävande ställning och till de fordringar, som måste ställas ifråga om hans kompetens i både vetenskapligt och praktiskt avseende, är det enligt styrelsens mening nödvändigt att höja det för honom avsedda arvodet till minst 18,000 kronor i stället för nu föreslagna 16,000 kronor. Ifråga om den till chefens förfogande föreslagna kanslipersonalen har styrelsen intet att erinra.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har funnit utredningens förslag i allt väsentligt välgrundade och ägnade att på ett lämpligt sätt utbygga det vetenskapliga försöksarbetet på förevarande område. Under framhållande av det värde en ändamålsenligt ordnad, med erforderliga resurser utrustad och effektivt arbetande skoglig forskningsorganisation ägde för vårt av skogsbruket så beroende land, tillstyrkte centralrådet därför utredningens yrkanden.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län har ansett, att det kunde ifrågasättas, om det ur alla synpunkter vore ändamålsenligast att inordna riksskogstaxeringen under skogsförsöksanstalten. Vissa skäl talade för att bibehålla taxeringen under en mångsidigt sammansatt nämnd. Skogsförsöksanstaltens chefsbefattning borde hänföras till högre lönegrad än den föreslagna. Naturfredade skogskomplex borde enligt styrelsens mening kunna ställas under skogsförsöksanstalten.

Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län har ifrågasatt, huruvida det icke skulle vara till fördel för ett följdriktigt genomförande av riksskogstaxeringen, om ett råd av speciellt sakkunniga finge kontinuerligt handhava ledningen av och därmed även taga ansvaret för riksskogstaxeringen.

Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län har framhållit, att vid försöksanstaltens omorganisation borde beaktas vikten av att anstalten kunde i tillfredsställande utsträckning lämna skogsvårdsstyrelserna hjälp för undersökning av mera lokala problem och trädskjukdomar. Möjligen borde den skogszoologiska avdelningen utvidgas att omfatta trädskjukdomar i allmänhet.

Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län har ansett, att den naturliga utvecklingen på skogsforskningens område borde vara, att den omorganiserade skogshögskolan först finge verka någon tid och giva blivande forskare den vetenskapliga skolning, som tidigare ej stått att erhålla där. Först därefter borde försöksanstalten successivt påbyggas. Styrelsen stode tvekande och frågande inför en del av utredningens förslag men ville i princip stödja en ändamålsenlig utvidgning av försöksanstalten, när tiden vore lämplig. De s. k. skogsvårdsgårdarna borde av anstalten med fördel kunna användas för försöks- och demonstrationsändamål.

Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län har framhållit, att det vore önskvärt att i samband med den skogliga forskningen även träteknologisk forskning organiserades. Vad anginge den genetiska forskningen, borde man söka en ändamålsenlig lösning av frågan om samordnande av verksamheten vid skogsförsöksanstalten och det av föreningen för växtförädling av skogsträd bedrivna arbetet. Styrelsen ställde sig tveksam till riktigheten av uttalandet att studiet av skogens högre djurvärld vore av större betydelse för skogsbruket. Organiserandet av riksskogstaxeringen och avverkningsstatistiken borde anstå tills erfarenhet vunnits av pågående försökstaxeringar och provundersökning. Vid försöksanstalten borde upprättas en avdelning för skogsökonomisk forskning, å vilken skulle anställas en föreståndare med professors ställning och en docent, båda med undervisningsskyldighet vid skogshögskolan. Den vid försöksanstalten föreslagna chefsbefattningen borde förenas med bättre lönevillkor genom att placeras i en lönegrad för vilken årslönen uppginge till minst 20,000 kronor jämte rörligt tillägg. I försöksan-

staltens styrelse borde beredas plats för en representant för centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund. Möjligen borde, för underlättande av samarbetet med den träteknologiska forskningen, en styrelseledamot utses av ingenjörsvetenskapsakademien.

Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län har yttrat, att förbindelsetjänsten mellan vetenskaplig forskning och praktiska skogsförsök icke borde åvila anstaltens chef. Denna tjänst krävde en särskild avdelning vid anstalten.

Statskontoret har i huvudsak anfört:

Vidkommande utredningens förslag till omorganisation av statens skogsförsöksanstalt vill statskontoret framhålla, att ämbetsverket saknar möjlighet att pröva förslaget, i vad det avser anstaltens organisation på olika forskningsavdelningar och antalet vid dessa avdelningar knutna tjänstemän.

I fråga om försöksledarnas placering i lönegrad vill statskontoret erinra om att tjänstemän med vetenskaplig kompetens och närmast motsvarande arbetsuppgifter vid andra i lönehänseende nyreglerade anstalter hänförs till 26 lönegraden. I avbidan på den förestående allmänna revisionen av personalförteckningarna torde ifrågavarande befattningshavare vid skogsförsöksanstalten icke böra erhålla en härifrån avvikande lönegradsplacering.

Beträffande personalen å skogsavdelningens räknekontor synes fördelningen av de föreslagna 12 befattningarna å fyra olika lönegrader — en kansliskrivare i 11:e, två kameralbiträden i 8:e, sex kanslibiträden i 7:e och tre kontorsbiträden i 4:e lönegraden — icke vara väl avvägd. Statskontoret vill erinra om att föreståndaren för räknekontoret enligt förslag av allmänna civilförvaltningens lönenämnd i yttrande den 3 oktober 1933 nu är placerad i 8 lönegraden med benämning kameralbiträde i stället för — såsom styrelsen för skogshögskolan och anstalten hade föreslagit — i 11 lönegraden med benämning kansliskrivare. Därest ifrågavarande befattning i samband med den nu föreslagna starka utökningen av räknekontorets personal uppflyttas till 11 lönegraden, synas skäl knappast föreligga att därjämte inrätta två nya kameralbiträdesbefattningar. Ledare av räkneaggregat torde i stället böra såsom kanslibiträde hänföras till 7 lönegraden och de sex kanslibiträden, som förslaget upptager, erhålla kontorsbiträdes tjänsteställning.

Anstalten skulle enligt förslaget alltjämt stå under ledning av en för anstalten och skogshögskolan gemensam styrelse. Med chefsbefattningen för anstalten — som nu mot ett särskilt arvode av 700 kronor för år utövas av en av avdelningsföreståndarna — skulle förenas vidsträcktare administrativa befogenheter och åligganden än vad för närvarande är fallet och dess innehavare skulle befrias från skyldighet att själv utföra vetenskapliga undersökningar. Befattningen skulle i samband härmed hänföras till lönegraden C 8. Vid anstalten skulle vidare, bland annat, inrättas en kamrerarbefattning och en notariebefattning i lönegraden A 24, respektive Eo 21. Det å skogshögskolans stat uppförda arvodet åt en för högskolan och anstalten gemensam sekreterare skulle indragas. Den å högskolans personalförteckning uppförda, för högskolan och anstalten gemensamma kamrerartjänsten i 20 lönegraden har ansetts i sin helhet vara erforderlig för högskolan.

Statskontoret har icke blivit övertygat om lämpligheten av utredningens förslag i fråga om chefsbefattningen vid skogsförsöksanstalten. Med hänvisning till sambandet mellan anstaltens och skogshögskolans verksamhetsområden vill ämbetsverket ifrågasätta, huruvida icke lämpligen en för anstalten och högskolan gemensam chefsbefattning bör inrättas, med vilken någon undervisnings- eller forskningsskyldighet icke skulle vara förenad.

För en dylik befattning synes den av utredningen föreslagna placeringen i lönegraden C 8 kunna godtagas. Någon anledning att i samband med omorganisationen inrätta en ny kamrerartjänst eller i övrigt vidtaga ändring i avseende å sättet för de kamerala göromålen bestridande kan statskontoret icke finna föreligga.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har inskränkt sig till en granskning av utredningens förslag till löneställning för de olika föreslagna nya befattningarna och därvid förordat följande lönegradsnedläggningar, nämligen för chefsbefattningen från lönegrad C 8 till C 7, för de två nya föreståndarbefattningarna från 30:e till 29:e lönegraden och för försöksledartjänsterna från 27:e till 26:e lönegraden. Lönenämnden har vidare yttrat, att den av utredningen föreslagna kamrerarbefattningen i 24:e lönegraden tills vidare borde ersättas med en befattning som kassör i 14:e lönegraden, att i stället för den extra ordinarie notarietjänsten i 21:a lönegraden skulle inrättas en arvodessyssla med ersättning av 2,500 kronor, att antalet extra ordinarie kanslibiträden å räknekontoret borde minskas, samt att jämväl vid skogsförsöksanstalten 2:a lönegraden komme till användning för extra ordinarie biträdespersonal.

Skogsägareföreningarnas riksförbund har anfört:

Som ett önskemål vill riksförbundet framhålla att om möjligt forskningens resultat i en mera förenklad upplaga kunde delgivas den skogligt intresserade allmänheten och skogsägaren. Ävenså synes det mycket stora erfarenhetsmaterial, som finnes att hämta hos praktikens män och även hos många vakna skogsägare, icke få försvinna obemärkt utan om möjligt hopsamlas och bearbetas. Dessa skogligen rön och erfarenheter, sovrade och hopställda av en kritisk forskare, skulle säkerligen kunna ge värdefulla uppslag för såväl skogsmannen som vetenskapsmannen.

Skogssällskapet har yttrat bland annat:

Skogssällskapet vill fästa uppmärksamheten vid lämpligheten av att antalet ledamöter i styrelsen för anstalten bestämmas med hänsyn tagen till att utöver dem, som enligt utredningens förslag böra ha säte i styrelsen, utrymme beredes för ytterligare åtminstone en ledamot. Tänkas kan nämligen, att person, som ej tillhör något av de intresseområden, från vilka ledamöter enligt utredningens förslag böra utses, likväl på grund av särskilda kvalifikationer befinnes kunna utgöra en särskilt värdefull tillgång för institutionens ledning, exempelvis för att den tekniska forskningen därinom må kunna bli väl företrädd. I sådant fall är angeläget, att hinder ej möter för Kungl. Maj:t att kunna placera sådan person i styrelsen. Skulle förhållandena ej påkalla besättning av denna plats, må den stå öppen, tills behov därav framställer sig. Likaså kan den möjligheten föreligga, att pappersmasse- och sågverksindustrien med fördel företrädes av samme man, besittande behöflig sakkunskap å dessa områden. Vid sådant förhållande bör den fördel, som därigenom erbjuder sig till begränsning av antalet fungerande ledamöter, tillvaratagas.

I anslutning till det anförda föreslås, att ledamöter, som skola utses av Kungl. Maj:t, bestämmas till ett visst högsta antal, vilket dock, på sätt nämnts, icke under alla förhållanden helt skulle behöva utnyttjas.

Departements-
chefen.

Under senare år har en livlig verksamhet på den skogliga forskningens område förekommit. För vårt lands skogsproduktion betydelsefulla resultat ha nåtts. Emellertid är skogsvetenskapen förhållandevis ung och har i relativt ringa omfattning hunnit tränga igenom de olika skogliga spörsmål, som äro föremål för dess uppmärksamhet. Samtidigt är att märka, att inom skogsbruket råder ett mycket stort behov av vägledande anvisningar för den praktiska verksamheten. Därförutan måste nämnda verksamhet komma att präglas av en hög grad av ovisshet och osäkerhet om vilka verkningar som följa av den ena eller andra åtgärden. Möjligheterna att på erfarenhetens väg vinna kännedom om de ändamålsenligaste formerna för skogsbrukets bedrivande äro starkt begränsade. Främst beror detta på den långa produktionstiden i skogen. Skola några verkliga resultat nås på detta område, fordras systematiska vetenskapliga studier. Nyssnämnda behov av tillräckligt stöd från vetenskapens sida vid utförande av skogsvårdande och andra virkesproduktionen berörande åtgärder har med åren starkt tilltagit. Detta är bland annat en följd av att skogsbruket som försörjningskälla intagit en alltmer framträdande plats i folkhushållet och att den ekonomiska utvecklingen nödvändiggör bästa möjliga tillvaratagande av produktionsmedlen. De nuvarande forskningsresurserna på det skogliga området synas icke längre motsvara berättigade fordringar. Med den ur social och ekonomisk synpunkt allt större betydelse, som skogsbruket fått i vårt land, är det en angelägenhet av största vikt, att ifrågavarande vetenskap uppmuntras och förses med bästa möjliga livsbetingelser. Det torde böra framhållas, att i andra virkesproducerande länder denna vetenskap i syfte att öka produktionen understötts och framdrivits. Emellertid är tillämpningen av de vetenskapliga rön av praktisk betydelse som göras ofta begränsad till det egna landet och äger sålunda icke allmängiltighet. Det är därför av stor vikt för vårt land att här bedrivs en självständig och intensiv forskning på detta område, så att landet icke kommer i en sämre ställning i konkurrensen med andra länder. Jag förordar därför, att åtgärder vidtagas i syfte att utöka skogsförsöksanstaltens organisation för att sätta den i stånd att möta de större krav, som numera ställas på den skogliga forskningen.

Vad angår den föreslagna organisationen kan jag i princip ansluta mig till skogsutredningens förslag. Emellertid kan en alltför kraftig på en gång skeende expansion medföra svårigheter att finna lämpliga personer för de nyinrättade forskarbefattningarna. Med hänsyn härtill anser jag att i varje fall tills vidare den skogsteknologiska forskningen bör kunna anslutas till skogsavdelningen och den genetiska forskningen till avdelningen för skogsbotanik och marklära. Härvid torde dessa forskningsgrenar böra företrädas av var sin försöksledare. Om så skulle visa sig önskvärt, torde dock hinder icke föreligga att låta dessa försöksledare få en mera självständig ställning inom anstalten. Därest det på grund av vunna erfarenheter sedermera skulle visa sig önskvärt, torde sistnämnda forskningsgrenar böra överflyttas till särskilda avdelningar.

De avdelningar, som jag förordar skola vid anstalten bedriva den egent-

liga skogsvetenskapliga forskningen, bli sålunda skogsavdelningen, avdelningen för skogsbotanik och marklära samt skogszoologiska avdelningen. De uppgifter ifrågavarande avdelningar närmast skola handha kunna angivas sålunda. På skogsavdelningen skall ankomma att verkställa undersökningar och utredningar rörande skogsskötsel, såsom angående skogsträdens utveckling och produktion under olika naturförhållanden och vid skilda behandlingssätt. Vidare skall denna avdelning syssla med skogsuppskattning, d. v. s. bestämning av trädens volym, tillväxt m. m., ävensom med skogsprodukternas beskaffenhet, tillredning, transport samt andra skogsteknologiska frågor. Skogsavdelningen skall jämväl öva närmaste tillsynen över de försöksparker, vilka stå till anstaltens disposition. Vad angår avdelningen för skogsbotanik och marklära skall denna ägna sig åt att utforska problem inom områdena för markbiologi samt skoglig botanik och svamplära ävensom skogsträdens ras- och ärftlighetsfrågor. Vid avdelningen skall inrättas ett driftslaboratorium för verkställande av kemiska, mekaniska och fysiska analyser åt anstaltens olika forskningsavdelningar. Den skogszoologiska avdelningen skall undersöka samspelet mellan djurlivet och skogsproduktionen samt behandla de problem, som röra bekämpandet av skogens skadegörare bland djuren.

Beträffande frågan om inrättande av en avdelning för skogsstatistik, vilken i fortsättningen skulle handha riksskogstaxeringen, kan jag biträda utredningens förslag. De betänkligheter mot denna anordning, som uttalats i vissa yttranden, kan jag icke dela. Ett flertal av de frågor, som uppkomma vid riksskogstaxeringens utförande, ha ofta ett sådant samband med spörsmål, vilka behandlas av de övriga avdelningarna vid anstalten, att det är önskvärt att tillfälle öppnas till anordnande av samarbete under smidiga och ändamålsenliga former. Givet är även, att det ur kostnadssynpunkt måste ställa sig avsevärt billigare att inrymma riksskogstaxeringen inom anstaltens verksamhetsram. Organisationskostnaderna torde härigenom kunna nedbringas. Då möjlighet beredes anstaltens styrelse att tillkalla experter på olika områden, torde utan svårighet kunna anskaffas den sakkunskap, som kan behövas vid sidan av den varöver anstalten förfogar.

I vissa av de avgivna yttrandena har frågan om inrättande av en särskild chefsbefattning för anstalten framkallat viss tvekan. Med den omfattning anstalten enligt nu förordade förslag skulle få synes emellertid nödvändigt att i spetsen för densamma sättes en chef, som kan leda och övervaka arbetet vid anstalten. Såsom av utredningens motivering framgår, komma att å denne befattningshavare vila icke obetydliga administrativa uppgifter. Vid sidan av dessa uppgifter torde därför svårigen kunna påläggas honom något mera avsevärt arbete med någon speciell forskningsgren inom skogsvetenskapen. Att förena denna befattning med föreståndarbefattning för någon av de nuvarande avdelningarna, på sätt för närvarande sker, torde därför icke låta sig göra. Jag finner emellertid det av utredningen framförda förslaget att ställa chefen såsom ledare för avdelningen för skogsstatistik ändamålsenligt. I fråga om chefens placering i lönehänseende kan jag biträda vad utredningen förordat. Därest för ifrågavarande befattning

skall kunna vinnas en person, som besitter de erforderliga kvalifikationerna, torde befattningen i lönehänseende icke böra placeras lägre än i lönegrad C 8.

I fråga om anstaltens personal i övrigt kan jag i det stora hela biträda utredningens förslag till personalorganisation. Organisationsförslaget detaljer torde senare få underställas Kungl. Maj:ts prövning. Den fortsatta utredningen rörande anstaltens lokalbehov torde emellertid kunna grundas på det föreliggande förslaget till personalstat.

Den av utredningen föreslagna styrelsen torde på sätt utredningen uttalat böra liksom hittills vara gemensam för anstalten och skogshögskolan. I fråga om styrelsens arbetsuppgifter kan jag ansluta mig till vad utredningen härom anfört. Styrelsen torde i huvudsak böra sammansättas i överensstämmelse med vad utredningen förordat. Dock kan, med hänsyn till att frågan om inrättande av den av utredningen föreslagna statens skogsstyrelse icke för närvarande synes böra upptagas till avgörande, förutsättas, att tillsvidare en inskränkning av antalet styrelseledamöter till 8 äger rum. Utredningens förslag, att vissa frågor av mindre vikt skulle kunna avgöras av ett arbetsutskott, föranleder icke någon erinran från min sida. Såsom utredningen framhållit torde ett bibehållande av de s. k. 5-årsmötena icke längre vara nödvändigt. I den mån ett behov för styrelsen förefinnes att rådgöra med utomstående sakkunniga bör styrelsen äga att tillkalla sådana. Jag utgår ifrån att styrelsen i erforderlig utsträckning anmodar representanter för anstaltens avdelningar och skogshögskolan samt det praktiska skogsbruket och annan sakkunskap att delta i dylika överläggningar. Styrelsens ordförande och ledamöter böra vara oavlönade men erhålla resekostnads- och traktamentsersättning.

Vad angår kostnaderna för personalen torde de av utredningen gjorda beräkningarna i huvudsak kunna godtagas. Någon minskning i nämnda kostnader torde dock komma att bli följden av den av mig förut förordade begränsningen av anstaltens organisation. Likaledes torde någon inskränkning i de av utredningen upptagna omkostnaderna kunna göras.

Den av mig nu förordade omorganisationen torde böra träda i tillämpning från och med ingången av budgetåret 1940/41.

Vad angår frågan om byggnader för anstaltens behov torde denna, därest riksdagen lämnar sitt bifall till förevarande omorganisationsförslag, snarast böra upptagas till avgörande. De nuvarande lokalerna för anstalten synas nämligen icke bli tillräckliga efter genomförandet av det förevarande förslaget. Såsom framgår av vad förut anförts ha kostnaderna för erforderliga byggnader beräknats till 1,500,000 kronor. Intill dess byggnadsfrågan lösts, lära möjligheter finnas att provisoriskt anskaffa lokaler för anstaltens behov.

Det är uppenbarligen av vikt, att beslut i princip fattats av riksdagen rörande organisationen av anstalten innan byggnadsfrågan vinner sin slutliga lösning. Först sedan dylikt beslut fattats, torde det nämligen vara möjligt att taga ståndpunkt till samtliga frågor rörande anstaltens lokaler. Även med hänsyn till önskvärdheten av att en viss övergångstid beredes, under vil-

ken med organisationen sammanhängande spörsmål kunna lösas, är det önskvärt, att riksdagen nu fattar ståndpunkt i organisationsfrågan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna, att statens skogsförsöksanstalt må organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående uppdragna riktlinjer,

dels ock medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga för omorganisationen erforderliga åtgärder.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Richard Jobson.